

UNIVERSITAT DE BARCELONA

AMPLIACIO D'ESTUDIS DE LA CATEDRA D'ETICA

(Facultat de Filosofia i Lletres)

PROF. T. CARRERAS I ARTAU

ORGANISACIO SISTEMATICA

D'UN

ARXIU D'ETNOGRAFIA I FOLK-LORE
DE CATALUNYA

1.ª Circular.

Novembre de 1915.

Organisació sistemàtica
D' UN
ARXIU D' ETNOGRAFIA I FOLK-LORE
DE CATALUNYA

R. 10.277

ARXIU D'ETNOGRAFIA I FOLK-LORE
DE CATALUNYA

I.

Gènesi i missió del nou Arxiu.

L'Arxiu d'Etnografia i Folk-lore de Catalunya, els trets principals del qual anem a exposar, ha nascut com un desenrotllament concret i més especialitzat dels treballs de l'*Arxiu de Psicologia i Ètica hispanes* establert a la nostra Càtedra d'Ètica (Facultat de Filosofia i Lletres) de la Universitat de Barcelona (1). Una elemental exigència de la divisió del treball amb l'objecte d'obtenir un major

(1) Sobre 'l funcionament i treballs de l'esmentat *Arxiu de Psicologia i Ètica hispanes*, vegin-se els nostres opúsculs: *Programa de Ètica con indicaciones sobre el método de Càtedra*, i *Ètica hispana* (orientaciones y proyectos de Càtedra)-Madrid, 1912, i molt especialment les *Memorias* de la Càtedra corresponents als cursos de 1912-13, 1913-14 i 1914-15.

rendiment científic, d'una banda, i de l'altra, la intel·ligent i entusiasta col·laboració aportada pel distingit alumne de les Facultats de Dret i Filosofia i Lletres, D. Joseph M.ª Batista y Roca, han decidit el professor que soscriu, no sense alguna vacil·lació, a llençar-se a aquesta nova empresa.

La missió del nou Arxiu consistirà essencialment en recercar, recollir i sistematitzar aquelles manifestacions espontànies i populars, actuals o històriques, reveladores de la psicologia moral del poble català en ses relacions amb els altres pobles ibèrics.

Anem, doncs, a escometre una empresa de exploració de l'espiritualitat col·lectiva catalana, sobre tot d'aquelles capes més ingenues i sentimentals, que avui per avui són encara les que resten més inèdites. I dintre d'aquest pla de treball, res per aparentment insignificant que 's presenti, no pot deixar d'interessar a l'investigador: el curt i sentenciós adagi, la llegenda brodada per una munió de generacions, la nova inflexió del llenguatge denunciadora d'un nou sentiment general, fins a les més altes i originals creacions consuetudinàries de ordre estètic, moral, jurídic i econòmic.

Apenes esboçada la idea, ens donem comp-

te perfecte de la transcendència i dificultats de la obra. Sabem que aquesta per sa pròpia naturalesa ha d'ultrapassar les modestes parets de la Càtedra, puix interessa d'aprop tant com al moralista investigador, al literat i a l'artista, al filòleg, al jurista, a l'economista, al polític seriós i capacitat, al sociòleg. Ni se'ns amaga tampoc que'l futur Arxiu podria convertir-se, a la llarga, en un nou i poderós instrument de treball al servei de l'historiador psicòleg: «nostra Historia —tenim dit en altre lloc (1)— àdhuc la documentada i feta a base d'arxiu, peca sovint d'innocent i encogida per haver atribuït excessiu valor a les fonts oficials i postergat altres fonts que són expressió del comú sentir de les èpoques.»

Quant a les dificultats, repetim ço que deiem en 1910: «concebem aquesta magna obra, no certament com el fruit precipitat de un esforç individual i gegantí, sinó a manera de resultat del treball persistent, contrastat, solidari entre diversos nuclis de gent investigadora actuant des de les respectives regions hispanes, i àdhuc de successives gene-

(1) *Ètica hispana (orientaciones y proyectos de Càtedra)* abans citat, pag. 18.

racions» (1). Aquesta col·laboració d'altres centres hispans la considerem indispensable per assolir una visió integral dels resultats de conjunt.

II.

Els cooperadors de l'Arxiu.

Intentem organitzar un nou centre de treball a l'entorn del nucli permanent de la nostra Càtedra, una mena de cooperativa de producció intel·lectual, amb la mira expressa ara d'acoblar valiosos elements extra-universitaris. No's tracta d'anul·lar o absorbir els esforços individuals o col·lectius dels nostres folk-loristes, ans al contrari l'existència i vigorisació llur és condició necessària per a la nostra actuació. Aspirem solament a imprimir unitat, cohesió i disciplina a aquelles iniciatives isolades i a procurar per tots els medis que les recerques

(1) Comunicació llegida en el Segon Congrés de l'Asociación española para el progreso de las Ciencias, celebrat a València (Maig de 1910). V. vol. VI del cit. Congrés, pag. 101 i segs.

disperses, deixant en tot cas de ésser objecte de pur entreteniment, esdevinguin materials útils de ciència.

Heusaquí com sense proposar-nos-ho, àdhuc procedint d'altres camps d'estudi i intentant finalitats més complexes, la nostra Càtedra entra a conreuar, en la mateixa casa pairal de la Facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona, una part—i no la menys important—del copiós heretatge del doctor D. Manuel Milà i Fontanals, introductor i mestre del Folk-lore entre nosaltres.

A més dels treballs dels alumnes i ex-alumnes, l'Arxiu es nodrirà amb la contribució que voluntariament vulguin aportar-hi els estudiosos extra-universitaris, qualsevulla que sia sa procedencia. Tots tindran la consideració de *cooperadors*.

Els *aventatges* que oferim als cooperadors són:

a) Dret d'estudiar a la Biblioteca i a l'Arxiu.

b) Dret d'assistir a les sessions.

c) Dret de rebre gratuïtament les publicacions del Arxiu.

d) L'Arxiu, valent-se dels materials en ell continguts, respondrà a totes les consultes

que 'ls cooperadors li dirigeixin sobre qüestions d'Etnografia i Folk-lore.

e) L'Arxiu facilitarà la comunicació entre 'ls cooperadors per a la recerca de notícies faents als treballs empresos. A aquesta fi es publicarà i repartirà entre 'ls cooperadors els noms i adreces de tots ells.

A canvi dels anteriors aventatges, es prega el compliment dels següents *deures*:

a) Per tal de reunir tot ço publicat i que en el futur es publiqui sobre Etnografia i Folk-lore de Catalunya, cada cooperador trametrà a l'Arxiu tots els llibres, opúsculs i articles per ell publicats. Si aixó no fos possible, remetràn els cooperadors una nota ben detallada de les seves obres folk-lòriques, amb indicació precisa de la publicació on tal vegada s'insertin i del lloc on poden ésser consultades o adquirides; però serà obligació d'aquells enviar a l'Arxiu tot ço que en el successiu publiquin. A més de les publicacions propies, s'agrairà també el donatiu d'obres d'altres autors folk-loristes. En tot cas es farà constar, en les mateixes obres rebudes, el donatiu i les persones dels donadors.

b) Respondre a les enquestes que se 'ls faci.

Hi haurà dues classes de cooperadors: col·laboradors i corresponsals.

Col·laboradors seràn aquells qui, dedicant-se habitualment a estudis etnogràfics i folk-lòrics, vulguin contribuir a les tasques de l'Arxiu amb ses publicacions i recerques.

Corresponsals seràn aquells qui sense ésser professionals del Folk-lore, però sentint afició a aquests estudis com a persones cultes, es disposin a contestar a les preguntes que se 'ls dirigeixi i a practicar les gestions que se 'ls encomani.

III.

L' inventari etnogràfic i folk-lòric
de Catalunya.

Tal és la tasca primordial, immediata que voldriem portar a terme i que tenim ja començada.

Existeix a Catalunya, Valencia, Balears i en general en les terres de llengua catalana una copiosa tant com ingenua literatura folk-lòrica dispersa en llibres, fasciscles i especialment en articles de revista i dels diaris locals. Aquesta interessant producció resta en bona part ignorada no ja dels erudits, sinó fins dels mateixos aficionats. S' imposa, doncs, abans que tot recollir-la, arxivar-la i ordenar-la, a fi de posar-la a mà de tothom que li interessi. Però a aquesta primera operació ha de subseguir-ne una altra, és a saber, la formació del corresponent Catàleg en el qual, a més de la ordenació per autors, desitjariem establir totes

aquelles classificacions per matèries que més poguessin il·lustrar els estudiosos.

La realització d'aquesta tasca—es precis repetir-ho—exigeix el concurs generós dels mateixos autors, als quals una vegada més preguem la remesa de les publicacions llurs i també de totes aquelles notícies que interessin al nostre comès.

L'inventari de la producció folk-lòrica catalana pot constituir una veritable revelació des de molts punts de vista. Sempre hem cregut que l'afició folk-lòrica, tant persistent i estesa a Catalunya, lluny d'ésser un fenomen esporàdic o casual, és una manifestació primitiva i indisciplinada d'aquell afinat sentit de observació, d'aquella espontània tendència psicològica, d'aquella ben provada vocació historicista, que són notes clarament definides de la mentalitat catalana. Aquesta registrada afició folk-lòrica és, en pura veritat, un signe infalible del molt que podria fer-se a Catalunya el dia en què arribés a encarnar una escola científica d'observadors.

IV.

Investigacions originals.

Són ja iniciades, principalment a manera de notes disperses de l'*Arxiu de Psicologia i Ètica hispanes* de la Càtedra. Ens proposem des d'ara prosseguir-les amb especial interès, metòdicament, i sobre tot amb mires a una ordenació sistemàtica.

Tots els cooperadors poden contribuir a la obra amb ses recerques personals, baldament sien simples notes. Els treballs hauràn d'ésser remesos amb la data corresponent i firmats. Aspirem que amb el temps vegin la llum pública, sota 'l nom dels respectius autors, aquells que ofereixin un veritable interès.

V.

Projectes complementaris.

Sense cap compromís de data fixa, apuntem els següents, a realisar paulatinament: la formació d'una Biblioteca especialisada d'estudis etnogràfics i folk-lòrics i materies afins; l'organissació d'altra Biblioteca-arxiu no solament de llibres sinó també de judicis sobre Espanya i l'anomenat «problema espanyol» o ibèric; l'establiment de relacions amb els principals centres etnogràfics d'Espanya i de l'estranger; la celebració de reunions periòdiques; des de la sessió íntima dedicada al canvi d'impressions sobre la marxa dels treballs, fins als cursos especials organissats com ampliació de estudis de la Càtedra d'Ètica; la investigació col·lectiva sobre temes concrets, feta en les mateixes comarques catalanes, teatre originari de les observacions; i, per fi, la preparació de una publicació periòdica d'«Estudis i Materials

d'Etnografia i Folk-lore de Catalunya», que vingui a ésser l'orgue vivent de l'Arxiu.

En successives circulars anirem marcant els passos, curts però fermes en el possible, de la nostra actuació.

El Professor
de la Càtedra d'Ètica,

Comàs Carreras i Artau.

Universitat de Barcelona, Novembre de 1915.

Tota la correspondència s'haurà de dirigir al suscrit professor: *Universitat literaria, Barcelona.*

ORIENTACIONES I TREBALLS
DE LA
CATEDRA D'ETICA
DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Etica hispana.—(Conté les orientacions i part dels projectes de la Càtedra). Treball presentat al Tribunal d'oposicions.—Madrid, 1912.

Programa de Etica con indicaciones sobre el método de Càtedra.—Presentat al mateix Tribunal d'oposicions.—Madrid, 1912.

Concepto de una Etica hispana.—« *Conferencia de expansión de Càtedra* », donada en el IV Congrés de la « Asociación española para el progreso de las Ciencias » celebrat a Madrid en 1913 (Inserta en el volúm de conferències de dit Congrés. Hi ha tiratge apart.)

Memoria-resumen de los trabajos correspondientes al Curso de 1912-1913 (1.er de la provisió de la Càtedra.)

Memoria-resumen de los trabajos correspondientes al Curso de 1913-1914 (2.^{on} de la provisió de la Càtedra.)

Memoria-resumen de los trabajos correspondientes al Curso de 1914-1915 (3.er de la provisió de la Càtedra.)

Programa-sumario del Curso « Ramón Lull » (3.º especial sobre « Concepciones éticas en España »).—Barcelona, 1915

EN PREPARACIÓ:

La Filosofía mística de Ramón Lull (conferències del Curs.)

Vocabulario - definicionario Iuliano (investigacions del Curs.)

GERONA: IMP. LIT. CARRERAS

RF-1-57